

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Contra Malignvm Io||hannis Eccii Ivdici-||vm, Svper
Aliqvot || Articvlis, A Fra||tribvs Qvibvs||dam Ei
Svppo-||sitis, Mar||tini Lv-||theri || Defen||sio**

Luther, Martin

[Leipzig], [1519]

VD16 L 4252

urn:nbn:de:hbz:466:1-32690

positiones de indulgentiis
 Sermo de penitentia
 Resolucioes disputacionis de indulgentiis
 Ein Sermon von dem Ablass
 Verleugung & Fugels binden den Ablass
 Ein predigt Martinus ad dyalos
 ala Galuista prioratus con dyalos Martinus
 Responso Martinus ad dyalos Siluestri
 Resplura Siluestri
 Acta Martinus Auguste
 Disputatio Etkij & per dyalos Martinus
 Disputatio & consilio Martinus con dyalos Etkij
 Oratio de peccatis
 De rano disputatio oratio de peccatis
 Tractatus septa ad duram & alia
 Resolutio sup voc di peccatis pape
 Alia resolutio de ead
 Resolutioes sup dyalos Martinus
 Oratio lo longy dyalos Martinus
 Disputatio prima Etkij & dyalos Martinus de vaba
 ad vaba p notarios
 Disputatio secunda con dyalos Martinus
 Disputatio tertia Etkij & dyalos Martinus
 Epistola philippi Melanctoni de ead dyalos
 Exortatio Etkij con dyalos philippi
 Defensio philippi con dyalos Martinus
 Concertatio Guancij & dyalos Martinus
 Epistola Emperij cu Aegreoront
 Ad Egereonti Emperanti Martinus addito
 De venatione lutheriana

Solomonis doctoris Wittenbergensis
Johannis Cocceii de Wittenbergae &
Nemmelopz & alia quaedam
Contra malignum Jo. Eckii Avidissimum
Ad Jo. Eckium Epistolam Martini Lutheri
Appellatio Martini Lutheri
Appellatio Pausa

Liber primus opusculorum Martini Lutheri

Th. 6116

ERZBISCHÖFL.
AKADEMISCHE
BIBLIOTHEK
LEOSTR. 21
PADERBORN

Vgl. Harrassowitz, Lex. Katalog 328.

F. MARTINVS LVTHERVS,
BONQ LECTORIS.

Legimus in Euangelio, Iudæos: quando Christum perdere querebant, nec haberent in quo accusarent: verba eius captasse, atque deprauasse, & crimina aduersus eum, mendacijs suis composuisse. quale est, cum reddenda, quæ sunt Cæsaris, Cæsari docuisset, quod homicidæ illi in aliam partem rapientes, criminati sunt, eum prohibuisse, tributa dari Cæsari. Ita, cum illos templum suum soluturos prædiceret in signum, illi templum dei ab eo soluendum, & in triduo reædificandum interpretantes, tanquam blasphemum accusarunt. In tales & ego: mi lector: nouos quosdam sanctos nuper impégi, qui eadem inuidia languentes, cum Christi verbis per me expositis resistere non possent, ceperunt mendosos aliquot articulos effingere, mihi que adscribere, vt ipsos veros damnarēt. Et: vt totam no- scas fabulam: sunt nobis finitimi quidam fratres, qui, cum auditoribus meis ad se vocatis, familiariter congressi, priuato colloquio super doctrina mea contenderunt (nam, vt sunt homines de deo penitus desperantes, fame se perituros timent, nisi populum suis nanijs ac fabulis, vel a se, vel ex suæ farinæ fratribus excogitatis, sibi conciliarent) Quos cum, neque conuincere, neque eorum doctrinæ resistere possent, collegerunt articulos, quos ex eo colloquio male apprehenderant, sparserunt eos ubi poterant, obtulerunt sub meo nomine magnatibus, ac iam vulgo quoque me traduxerunt. Ego: qui eorum ruditatem miseratus: hæc hoc feci. sciens, quod non modo citra, sed contra quoque voluntatem suorum, tum maiorum, tum omnium, qui eiusdem professionis sunt, id tentarunt. Scripsi tñ eisdem, primum beneuole monens, vt sibi temperarent ne forte incendium nouum contra seipsos conflarent. Aut si fiderent suo ingenio & scientiæ, proximam sibi Vuittebergam veniret, disputaturi, ac confutaturi errores meos. simul addidi, qui essent falsi, & qua ratione quicque intelligendi. At fratres, non hoc querentes, quo veritatem agnoscerent sed, quomodo me detractioibus & calumnijs opprimerent, sperauerunt fore, vt Ecciana autoritate, ex mendacijs veritatem facerent, et quod male ac temere tentarant, illius nomine publice ornarēt. Eccius vero occasionem aduersus me in saniendi libentissime pro modestia sua amplexus, in formationes effudit super eosdem, velut gaudens ac gratulans, quod me proscindere in tergum, neque monitum, nec cognitum liceret. Huc enim maligna eius inuidia ab initio nominis mei semper spectauit. Similem namque ludum, & in virulentis obeliscis suis, iam antea in me iuserat: quæ ego iam diu beneuolentissime nisi ei ignouissem, talē forte orbis Eccium spectaret, vt Syluester meus eius comparatione, & doctissimus, & speciosissimus haberetur. Nam, mihi non est difficile, Eccium, Eccianaque scientiam, suis pingere coloribus, qui norim hominem intus & in cute: qui: vt lupus ad philomelam dixit: vox est, ac præterea nihil. Ego vero, & si indignior sum, quam vt his Christi domini mei ten-

tationibus conformer, qui inferna millies merui tamē, quando sic placitum est in oculis misericordiae dei, non abijciam gratiam eius, & cum inuidia inuidisq; ac maleuolis calumniatoribus, libenter negotium habeo non minore fiducia veritatem contra mendacia defensusus, quam illi praesumpserunt mendacia contra veritatem producere.

QVARE te lector charissime rogo, in hac re, nec mihi, nec Ecclesiae, nec fratribus illis faueas, sed purae & simplici veritati purum & a studiis partium alienum animum aduerte solumq; id specta, non, quam multa illi vel ego adduxerimus: sed quam apte, quam proprie, vel ad sacra scripturam, vel ad iustam rationis opinionem. quod a te hoc nomine quam enixe peto, quod mei moris sit, non adeo multa, sed eadem proprie, & quantum fieri potest: apte ad rem adducere. Ecce contra, vnicuius scopus sit, quam plurima, eademq; tum peregrina, tum pugnantia, producere solum, ut multa salua coacta, multum spuat: nulla prorsus ratione habita, unde, qua, quid, aut quo valeat quod loquitur. Neque enim mihi in istis sophistis aliud aequae displicet, quam quod dedita opera, a verbis sacrae scripturae fugiunt. Quorum vnus mos est dicere, sancti sic dixerunt: nunquid tu maior es patre nostro Abraham? Tu vero lector, illud Augustini vtrinque adhibeto fidelissimum documentum, iuo dicit, Ego solis eis libris, qui Canonici appellantur, hunc honorem deferre didici, ut nullum scriptorem eorum errasse firmissime credam: ceteros vero, quantalibet sanctitate doctrinaq; praepollent, ita lego, ut non ideo verum existimem, quia ipsi sic senserunt: sed si canonicorum librorum autoritate, vel probabili ratione, mihi persuadere poterunt. hoc est, quod b. Paulus quoque dicit. Omnia probate, quod bonum est, tenete. Has sancti spiritus regulas Ecclesius meus semper & egregie contempsit, verba textus in sacris literis prorsus pro fabulis habes. Quo fit, ut neque scripturas ipsas, neque patrum, quos iactat sententias recte possit, aut intelligere, aut aptare: & hac temeritate impleat illud Pauli. i. Timo. i. volentes esse legis doctores, cum ignorent, neque quid loquantur, neque de quibus affirmant. Quae omnia, an vere de Ecclesia dixerim, iam Ecce tu ipse lector clare videbis. Ceterum, quod in Ecclesiam mihi inuehendi digna esset occasio, quia pactum, quod tanto tum multo nobis Lipsiae extorsit, ipse primus hoc maledicæ scriptiois genere, sine causa rupit, interim dissimulabo. contentus, quod hoc disfrago & maledico calumniatori coactus sum respondere, gaudensq; quod non mihi, sed suae temeritati imputare cogitur, pacti laesa iura, vale optime lector.

ARTICVLVS PRIMVS

Nihil tenet de concilijs generalibus, quia non representant vniuersalem ecclesiam.

Hunc non esse meum, credo, intelligit quicumque resolutiones meas & dialogum contra Syluestrum legerit, quando id vnicuique deploro

gemo, nos dignos non esse videre legitimum concilium. Vt taceam, quod ipsa fraternalis latinitas, a tropo meæ locutionis abhorrens, satis indicat, inuidiæ commentum esse. Sed Eccius: si boni viri voluissent officio fungi: fratres compescere debuit, aut fratrum Mercurios & sententiam meam (quam utique nouerat ostendere. Nunc vero, vt ostendat se gaudere alienis malis, addit super dolorem vulnerum, & virulenta mendacia fratrum confirmat, eo ipso quo non compescit præsertim, non audita parte altera. Certus enim sum, hoc nolle ipsum a me sibi fieri, quod ipse facit mihi. Neque patiar eum se expurgare, quod meam personam non designatam a se forte dicet. Non enim alio studio nomen meum his suis laruis ineptissimis interferuisse credi potest, quam, vt hæc monstra mihi inureret: tantus est homini ex male dicta gloria, inuidiæ morbus.

CREDO autem auditores meos forte dixisse, Concilium generale sæpius errasse, & errare posse tum, qd' rara sunt concilia illa legitime generalia, quale Nicenum fuit: hoc enim dicentes, verissime dixerunt. At illi pro rusticitate sua, ex particulari mox intulerunt vniuersalem, omne videlicet concilium reprobaturum assumentes. Hoc autem eo facilius credo, quod multa similia mihi ab eisdem impacta sunt, nam cum docerem opera quædam bona male fieri, mox criminati sunt, quod omnia opera bona negarim. Et cum sanctos inuocari pro pecunia & re temporalis, parum christianum esse docuissem, statim inuidia magistra factauerunt, me cum Pighardis negare sanctorum culturam. adeo his Ecclesiasticis theologis placet error, & populi christiani seductio, vt eos pro ventris suo, non pudeat etiam apertæ veritati resistere. Ita Concilium quodlibet negari a me mentiuntur, vbi aliquid vni, vel errasse, vel errare posse dixi: digni plane discipuli Eccio magistro.

SECUNDVS ARTICVLVS.

Papam negauit vicarium Christi,
Petrum negauit principem Apostolorum.

Hic vide: quæso te lector: an Eccium meum debeas theologum, an sophistam existimare.

PRIMUM fraternalis inuidia, articulos non integre posuit: omittens hanc partem (iure diuino.) nam, si hanc addas, catholici sunt articuli. sed Eccij videamus inæstimabilem, & vere Eccianam eruditionem.

Assumens enim articulos confutandos: iure diuino: multam sane euomit probationum crapulam, autoritates scripturæ & patrum sic tractans, vt appareat a conuiuio, & a calicibus hanc crapulam ab eo eructatam.

PRIMO probat ex promissione Petro facta, Mathei decimosexto. Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo &c. hoc est, iuxta Eccium. Tu es vicarius Christi, & Apostolorum princeps. Iste est enim modus scripturæ interpretandæ apud Eccium. Neque enim aliter

A iij

debet eum, qui grammaticam insigni fastidio contemnens, grammaticas & puluerulentæ scholæ magistros appellat, qui suas lamias in sacris literis non adorant. Sed videamus sophistæ impias verborum Christi depravationes.

PRINCIPIO, hoc verbū Christi. Tu es Petrus, &c. oportet quod habeat vnum, primum, principale, & propriū sensum, in quo Christus ipsum protulit. Hic autē, vel est iste, quod per petram intelligitur Christus ipse, vel Apostolus Petrus vterque principalis esse non potest, quia, ex duobus sensibus nihil probari potest. Si vtrunq; Eccius confitetur, iam prorsus nihil probat, quia, qua facilitate ipse per petram PETRVM, eadē ego Christū accipiam. Immo, non licet, nisi bono moderamine: quod infra dicam: verbum scripturæ de Christo dictum, alteri tribuere. Si autē alterum tantū sequitur, scilicet, quod petra sit Petrus, nec simul permittit alium quoque valere, iam impius deprauator est Eccius, quod demonstro.

PRIMO, quod nusquam in sacris literis Petrus petra dicitur, sed Christus. vt. i. Corin. x. Petra autē erat Christus. Et Matth. vii. Comparabitur viro sapienti, qui ædificauit domum suam supra petram. Et infra. Fundata enim erat super petram. Adducat ergo Eccius etiam vel vtrūque locum scripturæ, vbi Petrus dicitur petra. Plus mihi valet vnus locus scripturæ, quam omnes doctores per Eccium adducti, quanquam nec ipsos recte adduxit, vt videbimus.

SECUNDO, etiam in præsentī loco Christus manifeste distinguit Petrum a petra. Nam, si vellet per petram intelligi Petrū, dixisset. Tu es Petrus, & super te ædificabo ecclesiam meam. At cum repetit petram, manifeste indicat, aliud esse Petrum, & aliud petram, quā per pronomen hanc fecernit a Petro, demonstrat, & exprimit. Et sic ex textu præsentī, facile prohibebo, ne Eccius possit ostendere Petrū esse petram: sed & textum: ipse pessime sibi conscius: ob hoc maxime fugit, quod sentit eum contra se stare, nec posse quicquam ab eo promoueri per ipsum. ideo ad doctores fugit.

TER TIO, quaero an Petrus sit pars ecclesiæ. Si est pars ecclesiæ, ergo non potest esse petra in hoc loco: quia Christus dicit, super hanc petram ædificabo ecclesiam meam. Quare Petrus cum ecclesia ædificatur super petram, & non est petra ipsa, nisi Ecciano interpretandi more, idem super seipsum ædificari garrias. Vides ne, quid sit relictis verbis scripturæ, patrum dicta sine iudicio legere? Aut ergo Petrus non est petra, super quam ecclesia ædificatur, aut, non est pars ecclesiæ, quæ ædificatur super petram.

QUARTO, verbum ædificari, verbum spiritus est, significans per fidem incorporari, & crescere in Christo. ideo non sine prauitate cogi potest, ad potestatem regendæ ecclesiæ, quæ sine fide geri potest. Nam potest, tam Papa, quam subditus malus esse. Quare prorsus nihil ad rem pertinet tota ista autoritas, quæ nihil de primatu, aut potestate regiminis (quæ sine fide haberi possunt) sed de fide in Christū solum sonat. Sicut & Matth. vii. Fundata enim erat supra petram. vbi loquitur de persecutionibus, sed constat, quod potestas regiminis, qua

fundat Ecclesiam, nihil potest in persecutionibus (cum & ipsa
pariatur) sed fundatio fidei in spiritu super Christum seruat. Ita. i. Pe
tri. ij. docet Petrus, vt super Christum ædificetur domus spiritalis.
Expostulo ergo ab Eccia, vt mihi vnum etiam locum ostendat scrip
tura, vbi ædificare significet suum somnium de regimine: quod vbi
non fecerit, nihil est, quod patrum dicta sine textu, sine iudicio pfert.
Non em̄ licet claro textui contradicere, per quorūcūq; autoritatem.
Sed, & illam sequelam qua dialectica didicerit, velle scire. Ecclesia
ædificatur super aliquid (vt Petrum) ergo illud est vicarius Christi, &
princeps Apostolorum. Ergo, si supra fidem ædificabitur (sicut verū
est) fides est vicarius Christi, at hunc vicarium quis videbit? Non
ergo Petro hic regimen promissum est: vt deprauator cæcus errat: sed
ecclesie constructio, in spiritu fidei descripta, in cuius Petrus persona
confiteatur petrā, & clauis accipit, vt vnanimiter dicunt sancti patres.

IAM secundo probat, Petrum esse iure diuino vicariū Christi,
& que digno Ecciana sapientia argumento, videlicet ex nominatione,
quia primus nominatur inter Apostolos Matth. x. Putas ne anxium
istum sophistam vehementer gauisurum fuisse, si potuisset inuenire,
Petrum fuisse primo ad Apostolatū vocatū. Nam, qua gloria Eccia
ex nominationis ordine, Petro primatum tribuit eadem alijs ipsū
Andree tribuet, ex vocationis ordine cum sit prior Petro in vocatio
ne, præsertim, cum ad hoc autoritas sit PAVLI apostoli qui ideo an
tecessores, & magnos apostolos vocat, quia ante se fuissent vocati.
Surgat itaq; Andree aliquis tutor, sicut Eccia Petri & nominatio
ni Petrinæ obtendat vocationem Andree, & videbis apparere, An
dree esse primū. Doleo theologiae titulos in hæc ridicula com
menta, & aniles nugas descendere, quasi ideo aliquis sit potestate su
perior, quia nominatur prior cum sic quilibet rem mundi oporteat
esse altera maiorem, quia potest primo nominari. Nōne inter card
inales, episcopos, Immo, vt in scriptura maneamus, Ruben prior est
inter patriarchas nominatus & tamen non iure diuino eorum fuit ma
ior. Et Stephanus prior nominatur inter diaconos, ergo iure diuino
rector eorum. Et Lucas ante Iohannem in euangelijs. Marcus ante
Lucam nominatur, ergo rector eiusdem. Sed & Iacobus post Pe
trum ante Iohannem nominatur, ergo Iacobus rector erit Iohannis iu
re diuino. Et vltimus Ap̄torū a penultimo regetur quia, q̄ ratio primi
ad sc̄m, eadem erit secundi ad tertium. Tum vide cahos magnum
quæstionis, Petrus, Iacobus, Iohannes suo ordine nominantur frequē
tissime. At Matth. x. Andreas locum secūdū habet. Philippus tertū.
Bartholomeus quartū. Sed piget pudetq; me tam insullæ dialecti
cæ Eccia, ex ordinis primitate potestatem regimini inferentis. Quid
tum dicit ad PAVLVM Gal. ij. qui Petrum postponit Iacobo mi
nori Episcopo Hierosolymitano; ergo Iacobus ex nominatione erit
rector tenet consequentia ab autoritate Eccia, per nouam dialecticā.
Sed & Iohannis. xx. Andreas primus, & nominatur, & vocatur ante
Petrum. Itaq; vides quā soleat Eccia ludere in sacris literis quod
uis tibi aliud, quam veritatem quærens,

TERTIO probat Eccius egregius eundē primatū, ex solutio tribu-
ti Math. xvij. Nisi esset sibi de errore & defectu veritatis cōsci⁹, pu-
tas ne, tam anxie, tam ridicule quæreret suffragia, quāris eget men-
daciū, vñ verū videatur. Ista sane anxietas, satis, magnū argumētū
est, se teste cōscientia suscepisse mendacij patrociniū. Nō eget veritas
simplicissima & aperta, tam extortis ac violentis suffragijs, seipsa
sibi satis est.

Ad rem.

Gratias Eccio, quod Petrū solū æquatū Christo dicit in tributo da-
to. nam nūc discim⁹ Petrū Christo æqualē, cui⁹ prius didicim⁹ esse in-
feriorē & vicariū, ita in arbitrio est Eccij, ex Petro facere, quodcūq;

Obsecro, cur nō vidit, aut oblit⁹ est, qd' æqualitas pas- (visum est,
sionis, æqualitas miraculorū, æqualitas verbi & multa alia, Petrū nō
fecit principē, q̄rū q̄libet multo maior est, q̄ æq̄litas tributi dati: sed &
oēs hoies æquales sunt in hūanitate, q̄ est oim summa & admiranda
æqualitas, ex qua omnis dignitas hominibus, & tamen nulli ex hac
sequitur primatus regiminis.

Quid vero, si æqualitas ista cōsus indicet minoritatē Petri, vt, q̄a
Aplī aliī liberi a cōsu fuerūt, vt & textus indicat, qd' cōsum dare sit nō
filiorū regis, sed seruorū & inferiorū. ideo Christus cū Petro se subie-
cit inferioribus, qd' alijs Aplīs nō p̄cepit, sed & Aplī, cū idem argumē-
tū cōciperent, qd' Eccius, suspicantes, Petrū ob id primū fore, ceperūt
quærere, quis esset maior acceperunt autē solutionem argumenti eius-
dem per interemptionem, sequentē capitulo prohibiti, ne quis maior
inter eos esse cuperet. Apostoli autē solutionem quidē acceperūt,
sed Eccius forte maior Apostolis, & etiam Christo, incōdusibilis, nō
est cōtentus solutione Christi, adhuc versat quæstionem, & determi-
nat partem contrariam Christo, laudabili more scholasticorū. Et inue-
nit cū suis mendacibus sophistis nouū genus illusionis distinctionis
volui dicere) sacræ scripturæ, dicēs, Nō maioritatē ibi phibitā, sed am-
bitiōnē. Cū eadē ratione dicendū sit, nō seruitutem, sed cupiditatē ser-
uitutis præceptā, qm̄ dicit Christus, Qui vult maior esse, sit vester ser-
uus. Ille em̄ est mos impiorū istorū deprauatorū. Itaq; autore Eccio,
nō est necessariū, vt seruiamus inuicē sed sufficit, vt cupiamus seruire,
sicut opus est nō ambire maioritatē, est tñ maioritas adueniēda. Sed
facebant laruæ lamiarū, & nocturni Eccij lemures. Christus occasio-
nē ambitionis amputauit, tollens maioritatē, & præbet occasiōnē hu-
militatis, imponēs seruitutē. Ille ergo maior est in ecclesia, nō, qui mul-
ta ditione dominatur, sed qui multa humilitate seruit, iste est sensus
purus euangelij, si venena Ecciana excluderis. Cuius ingenij est Abi-
melech imitari, & celsis de saltu zelmon ramis, ignem facere. seu: vt
Isaías. xliij. de ligno scripturæ sibi idolum facere, dum vñ locum ap-
prehendit, præcedentiā & sequentiā penitus contēnēs. Quis vero
nō rideat, si dominus, & seruus aliquo casu simul capiantur, simul sol-
uant censum æqualiter, statim hunc seruū, cæteris omnibus seruis do-
minum fieri hoc ipso casu. Sed ista mendicitas suffragiorum, indicat
Eccianam esse causam pessimam.

QUARTO, probat eundem primatum ex confirmatione ei com-

missa & indefectibili fide. Luca. xxij. Rogauit pro te, vt nō deficiat fides tua. Et tu aliquando conuersus, confirma fratres tuos. Nec opus est, vt Eccius verba ista ponderet, quid velint sed iuxta suā dialecticā inferat, quodcumq; voluerit, quia ad necessariū sequitur quodlibet. Quare & hic sylogisat, Confirma fratres tuos, ergo Petrus est omnium princeps. prima pars est necessaria, quare, quodlibet sequitur, noua (vt dixi) dialectica.

Obsecro, quid hoc ad primatum Rho, ecclesie, quod Petri fides nō sit defectura. An fides & potestas regiminis sunt idem apud Eccium? ergo quicumq; habent fidem PETRI, sunt principes vicarij Christi, habent autē omnes fidem PETRI quia oēs credunt, quod PETRVS sicut Paulus Ephē. iij. dicit. Vna fides. &c. Non em̄ de fide PETRI personali locutus est Christus, quia hæc cecidit. Sed de fide ecclesie, quam PETRVS tenebat, nam & ego PETRI fidem habeo: & vt ij. Cor. iij. habentes eundem spiritum fidei. Hæc (inquam) fides, nec cadit, nec deficit vñ quia in PETRO deficiens, orta est in latrone.

IAM confirmare accipitur dupliciter (vt & ego distinguam) vno modo, vt confirmationem potestatis significet, qua hodie Episcopi facta, verba, confirmantur hoc modo Eccliana larua accipit hoc loco. Alio modo pro exhortari & consolari tribulatos & afflictos, ita hic Christus accipit, quod ex verbo Christi liquet. Et tu aliquando conuersus, &c. vt saluet lapsos corroboraret verbo. Hic patet, quod nulla potestas traditur sed officium fraternū, & charitatis cōmendatur. qd' ne mo illorum quærit, qui primatū regiminis quærent qd' sine primatu ipsū impleri potest, tam ad inferiores, quam superiores & æquales. Ergo generali sententia, nos omnes in vno PETRO docemur exhortari infirmos, & consolari lapsos.

Sed age, retorqueamus in ipsū autorem ineptas suas nugas. Si per verbum confirmare, datur primatus PETRO, iam nullus est successor PETRI, nisi confirmet fratres suos, ipse primo conuersus, & indefectibilem fidem habens. Aut ergo necessaria erit Papæ fides, & exhortandi officium, aut his verbis prorsus nihil potest gaudere, nec successor PETRI haberi. Et vbi tunc erunt pontifices, qui iam multis annis non confirmauerunt sed fide & verbo inanes, solū fulminibus confregerunt substantias fratrum bellis, dolis, censuris, plusquam tyranni consumpserunt? Hos necesse est, Eccius fateatur non fuisse successores, quare nec pontifices. Ita sit, & iusto dei iudicio excæcentur Eccius & sui discipuli dum diuinas literas de spiritu fidei & officio loquentes, trahunt ad dignitatis pompam, labantur in pestilentissimos Donatistarū & Pighardorū errores vt si nō volunt negare verba Christi, cogantur affirmare malos pontifices, non fuisse pontifices, nec successores PETRI. Arrigat ergo aures grāmaticæ cōtempor. Hic Christus apertis vrbis, Petro nō nisi conuerso, nō nisi indefectibili fide credenti, imponit, non dignitatem, sed officium confirmandi. An noua Ecclj grāmatica docendi sumus, fidem non deficientem, significare potestatem regiminis? Quare successor Petri non erit, nisi conuersus fideq; præstans, confirmet lapsos, At quis hominū ab his ore

B

tribus non fugiat. Alijs ergo verbis, iste otiosus dignitatis ac potestatis primatus, statuendus est, hæc verba, fidem & officium Petri extolunt, quod si Petri, & successoris aut nihil ad eum pertinent. At, quis nos Certos faciet, quisnam conuersus, fide præstet? Relinquitur ergo, his verbis, generalem omnibus tradi doctrinam, nihil Petro externi principatus conferri. Quare textus est quærendus, qui non de fide, aut conuersione prælatorum, sed de sola potestate loquatur, quæ sine fide esse possit. qualis est illa Rho. xiiij. omnis potestas a deo. &c.

SIMILITER dicemus de tributo, quod Petri successor non sit, nisi qui æqualiter Christo & Petro, soluerit imperatori & principibus mundi tributa. vbi ergo manent ecclesiarum priuilegia? Vides ne, quantum impiæ Eccij glossæ aperiant foramen laicis principibus? Nam, si tributi æqualitas probat primatum in Petro, debet etiã eundem probare in suo successore, ne sit Christo inæqualis, & Petro dissimilis. Quia sapientia Eccij, quid aliud discimus, quã omnes pontifices fuisse impios & hæreticos, qui statuerunt de rebus ecclesiæ, nõ alièrandis, censu, tributo, vectigali, liberis. Deniq; fundit hæc Ecciana sententia subruit ius Canonicum. Aut confitebitur Rho, pontifices Petro inæquales, & per hoc non Petri, nec Christi. Sed aliorum potius Apostolorum esse successores, qui nõ soluerunt. Ita fit, vt quãdoquidem tributi pensio honoris & dignitatis fuisse in Christo & Petro asseritur, successio Petri stare non possit, nisi clerici omnes subiiciantur potestatibus temporalibus, maxime Rho, pontifex, quem præ cæteris conuenit æquali honore & dignitate cum Petro fulgere hoc est, omnium maxime subesse, in temporalibus pensionibus. O Eccij tutorem Rho, ecclesiæ. quo clamore me persequeretur, si hoc cahos malorum fuisset adortus contra priuilegia Rhoma, ecclesiæ? Adeste ergo principes terræ, vt timini iure vestro euangelium vobis; autore Eccio: tribuit, vt pontifices, Petri successores esse nõ possint, nisi vobis pendeant tributa. Immo, auxilio vestro cooperemini, auge te dignitatem & honorem illorum id est, vt plus quam cæteri Christo & Petro æquales sint, plus pendant omnibus alijs.

SED huc rotari debet, qui spiritus sancti verba in suas nugas molitur transformare. Vides iam, hac ratione, Eccium omnes articulos Vicleff & Husz, omniumq; Boemorum asseruisse, defendisse decreta, omnesq; decretales euacuasse, concilium Constantiën, articulorũ damnatorum caput, damnasse. & mirabili circulo id luisse, vt dum pro ecclesia contra Boemos pugnat, velut infanus, contra ecclesiam pro Boemis triumphat.

TER TIO & illud, Tu es Petrus. &c. quando verba Christi sunt aperta, nõ cui libet, sed beato Symoni Bariona, qui reuelante præ, Christu cognouerat, & confessus fuerat, dictu est, Tu es Petrus. tibi dabo. Nõ permittam hoc Eccio meo, vt hoc verbu vlli alteri aptet, quã ei, qui similis sit Petro, habens Christi reuelatione, & spiritum sanctum. Nam talem successore Petro hæc verba quærunt, nec quicquid faciunt ad successorem, sine fide Petri, qui alijs quã istis verbis statui debet. Quare iteru Eccius Donatista & Pighard? cogitur dicere, malos pontifices

nō esse pōtiffices aut hīc textū ad malos nō pertinere, sed tm̄ ad bōs
at, bonos certos nemo nouit. Quare ī persona eccl̄iæ ipsa per Petrū dī
cta, oportet intelligi. Nec habet Eccius, qđ hic obtēdat, nisi forte maio
res infanias. Cū em̄ primatus papæ sit res neutra, potens a ministra
ri, tum a bonis, tum a malis. Textus aut̄ hic nō de re neutra, sed necessa
ria sc̄z fide loquatur deinde primatus res tēporalis & externa, fides
res spiritualis & interna, clarū puto cuius, quā apte Ecciana temeritas,
hæc verba de primatu exponat. Sed & ipse sentiens Chrysof.,
sibi cōtrariū, addit, qđ Petrus pro Apostolis responderit, tamē os &
vertex Apostolorū dicitur. Hoc em̄ volui, qđ Petrus sit os Aposto
lorū, & pro Apostolis respōdet, qđ & Hierony., hoc loco dicit ergo
nō in persona sua, sed omnīū loquitur. An nō Eccius delyrat, qđ hæc
pro persona Petri inducit cōtra me, quæ ipse met fatetur pro me, in
persona Apostolorū, cū Petro fuisse gesta. sed: vt dixi: Eccio non fuit
cura, quā bene, sed quam multa diceret. nec rarum illi est, simul pro se,
& contra se, dicere.

Q VINTO, probat ex Berū, quod Iohan, vlti, per mare totus mū
dus significatur, subiiciendus Petro, qui in mari ambulauit.

Q VID audio: mare significat mūdum, & Petrus super mare am
bulat, ergo est princeps Apostolorū, & Vicarius Christi: immō, quo
sit huius dialecticæ nouæ festiuior consequentia, Petrus ambulat su
per mare, ergo successor Petri, est dominus mundi.

Primū, docēdus est Eccius per Augustinū, qđ figura nihil pbat,
Quare, siue mare significet mūdū, siue ccelū, oportet mūdi vocabulū
ex p̄se poni ad literā, & it̄ ostēdere Petrū ambulare super mūdū, ni
si forte grāmaticorū cōtēptor, p̄ arbitrio suo qđ libet per qđ libet in

SECVNDQ, esto mare mūdū significet, vide (telligere doceat,
dialecticū insignē, Petrus ambulat super mūdū ergo est princeps apo
stolorū. Ex. s̄ sequit, qđ Apl̄i sunt mare & mūdus, quia Petrus super
eos ambulat: id est, p̄lat⁹ est eis. sic Eccī⁹. Si aut̄ Apl̄i sunt mare & mū
dus, Petrus qđ est: nō dū q̄so frōs meretricis pudescit, a tam insulsis de

TERTIO, quid sit veri⁹, per mūdū significatur vi (lyrijs suis
tiosi affect⁹, quib⁹ inquietamur, velut mare: At hos affect⁹, hūc mū
dū, hoc mare, cū quilibet Christian⁹ calcat, & suspēso fidei gradu su
perambulet ad Christū, in littore gloriæ stantem, Sequetur, quēlibet
christianū esse papā. Et Eccī⁹ iterū Donatissabit ac Pighardissabit: pa
pam non esse, qui mare non calcat: id est, affectibus mundanis nō im
perat quia Petrum non refert, nec sequitur.

Qđ si mare cōculcare, sit aliud nihil, q̄ super hoīes dñari, sine affec
tū suorū imperio, tm̄ externa pōpa fulgere, Quid p̄hibet etiā impe
ratorē tēporalē, esse Petri successorē, cū & ipse super mare hoc ambu
let p̄tate dñante. sic Eccī⁹ temeritas, q̄ ad scripturas perdēdas nata vi

SEXTO, pbat ex cōmissis ouib⁹ Iohan, vlti, vbi (detur, audet,
papam constitutum dicit a domino, scđ m Chrysof., & Grego.

Hoc est, secundū lemures & somnia Eccī⁹, cū nec nomē papæ in
Chrysof., & Grego, facile inuenias. Sed videamus, hæc enim vltima
est Eccī⁹ autoritas ex sacris literis perdita (producta volui dicere)

Est enim dialectica eius hæc. Christus dixit ad Petrum *Pasce oues meas* ergo Petrus est princeps Apostolorum, & vicarius Christi. Hæc enim enthymemata apud Eccium, vel demonstrationibus sunt potiora. Syluesterum & Syluestrinos rudes passus sum sed eruditus eos reddidit Eccius excellentissima ruditate sua. Dico ergo pascere eos, significat aliqui id quod dominari, præesse, regere secure in otio, & oues nihil curare & sic Eccius grammaticæ nouæ magister accipit. Ita nullus est, qui non optet pascere omnes oues Christi, sicut videmus in Romana curia, ad hoc miris artibus contendere. Aliquando, immo sapius significat verbum dei docere, orare pro ouibus, exemplo bono præesse, etiam animam suam ponere pro eis, totumque se impendere, vt oues bene habeant. hoc modo, nullus est hodie, qui non in plurimam partem sollicitudinis, immo totam sollicitudinem velit vocari quâ plurimos, & totum primatum hoc modo libenter cedere: pro hoc primatu nemo certat, nemo ad hunc aspirat, quem omnes libenter admittimus cuiuscumque, & non inuenimus, qui admissionem nostram curet. Qui contra hunc scriberet, bene tutus esset a censuris ac homicidiis istis Romanis adulatoribus immo, nec tantum possumus, vt huius primatus commisionem, vel super tres animas dignentur acceptare. Cur ergo nos persequuntur? Asserimus primatum, optamus, petimusque, vt Romanus pontifex pascat omnes oues tantum abest, vt nos, vel vngue latum, hæc potestatem ei imminuere velimus, vt vnice ploremus, quod ne vngue quidem latum ipsi dignantur eam acceptare. Quare iterum Eccius deprauat verba dei, aut si integra relinquit, Donatistarum hæresim reuocat, statuens, pontificem non pascentem non esse pontificem: quia hæc verba Christi incorrupte seruata, officium imponunt (sane omnium maximum & periculosissimum, scilicet verbi docendi & moriendi per animabus) aut nihil ad pontificem faciunt. Iam enim erat PETRUS quod erat, Apostolus scilicet & primus, quando audiuit officium pasce dicitur sibi impositum.

Addit tandem Eccius coronidem his dictis d. sic sancta mater ecclesia canit. Tu es pastor ouium, princeps Apostolorum, tibi tradidit deus omnia regna mundi. Primam particulam scilicet, Tu es pastor ouium, Eccius satis constanter paruipendit, sicut & ij, quos pascat, quâ si seruarent, primum (vt dixi) nemo principatum omnium non tribueret. Verum, neque pasturam, neque principatum hunc, neque regna mundi hoc modo tradita, vllus pontifex affectat, se d. exhorret omnes. Quare sicut verba Christi sunt spiritualia, ita & ecclesie. Omnia regna mundi tradita sunt PETRO, vt doceat. Cui PETRO: Non vni personæ, sed ecclesie & Apostolorum, in cuius persona (vt diximus) audiuit. Tibi dabo clauis regni cælorum. Eccius vero, tradita regna mundi intelligit ad dominandum, non ad seruendum.

Post hæc inducit patrum dicta (nam in hac materia multum laborat) Primo Cyprianum de simplicitate prælatorum deprauatissime inducit, ita, vt maliciam plusquam inscitiam Eccie suam prodat. Cyprianus ibi contra nouationes hæreticis loquitur, vbi Eccius malitiose decerpit, quæ pro se videntur stare, cæteris tacitis, Verba Cypriani sunt

hæc Quãuis Apostolis omnibus post resurrectionem suam, parem
potestatem tribuat & dicat. Sicut misit me pater, & ego mitto vos, si
cui remiseritis peccata, remittetur illi tñ, vt vnitatem manifestaret,
vnitatis eiusdem originem ab vno incipientem, sua autoritate dispo-
suit hoc erant vtiq; & ceteri Apostoli, quod PETEVS fuit, pari cõ-
sortio præditi, & honoris & potestatis, sed exordium ab vnitate pro-
ficiscitur, vt ecclesia vna monstretur. Vbi hic PETRVS princeps
constituitur Apostolorũ, sicut deprauator infelix garris, sua nobis p
Cypriani verbis inculcans: Cyprianus parem honoris & potestatis
gratiam palam asserit, sed, quia vnitas ab vno venit, ideo hanc pote-
statis paritatem dicit inceptam ab vno Petro, quando dixit. Tu es
Petrus, vt vnitas ecclesiæ monstraretur. Vix similem & pulchrio-
rem interpretationem vidi. Claret em̄ mentē. s. martyris esse, non Pe-
trum esse principem Apostolorũ in regimine, quia clare dicit hoc erant
ceteri Apostoli qd' Petrus, sed, qd' potestas hæc omnium æqualis, sit
primũ data Petro, vt ab vno Petro, non potestas Petri (vt Eccius de-
lyrat) sed vnitas ecclesiæ monstraretur. Nõ vult originem potesta-
tis a Petro venire in Apostolos, sed sicut vnitas multorũ ab vno ve-
nit, ita exordium a Petro inciperet, licet æqualiter omnia omnibus do-
narentur. Merum ergo & friuolũ cõmentũ est Eccij, Apostolos om-
nes fuisse pares in Apostolatu, sed non in regimine. Tunc em̄ ceteri
Apostoli non fuerunt quod Petrus, nec parem habuerunt potestatem
& honorem, vt Cyprianus dicit, ad non est aliud regere, & aliud re-
gimẽne inæqualis potestas & honor recti & regentis. Etiam erro-
roneum est, Apostolatũ esse aliud, quã regimen, quia Apostolatus of-
ficiũ regiminis est omnino. Distinctio ista nata est, qd' cœpit distin-
gui inter dignitatem & officium quod iuridicũ est, nõ theologicum.

Alioquin Cyprianus fuisset hæreticus, qui sine autoritate Rho-
pontificis Episcopos creauit, concilia habuit, & ordinandorũ Episco-
porũ regulas præscripsit. Quæ omnia Eccius nequissime tacet, ad sta-
tuenda mædacia sua contra veritatem. Igitur vult qd' hæretici sunt
cauendi, qui scindunt vnitatem ecclesiæ, nõ semper Rhomanæ, sed
cuiuslibet, in qua oriuntur. nam, quælibet est vna, & tota vniuersalis
est vna, quã totius & particularis cuiuslibet vnitatem dicit monstra-
tam in vnitate Petri, qui sua vnitate, velut origo sit cuiuslibet vnita-
tis, & totius vnitatis, non disponens autoritate sua, sed Christi (inqt)
sic disposuit. Verum, legat lector Cyprianum, & videbit Eccium
esse Cypriano per omnia, contrariũ. Non ergo Cyprianus cõtra scis-
sifores primar, sed vnitatis ecclesiasticæ loquitur, quæ in vnaquaq; ec-
clesia scindi & seruari potest. Aut si per vnitatem Eccius omnino
potestatem intelligit primatus, Cæcus ille natus Ioan. viij. etiam pa-
pa erit, quia sua vnitate similiter vnitate ecclesiæ representauit & qe
quot alij, qui singuli a Christo sunt curati.

SECVNDÓ, Augu, inducit super Iohã, cuius ecclesiæ Petrus apo-
stolus propter apostolatus sui primatũ gerebat personam. Obser-
uatio quanta est Eccij hebetudo. Aug, dicit (quod ego semper volui)
Petrum gessisse personam ecclesiæ, qd' Eccius intelligit principatũ ec-

desic. Quis enim negat, Apostolum Petrum, primum fuisse primatum Apostolorum habuisse, etiam principem Apostolorum esse? Quid hæc ad rem: non per hoc potestatem super eos habuisse probatur, quos pater potestatis fuisse dictum est a Cypriano. Nunquid ipse Aug, a Rho, Episcopo fuit ordinatus? ergo hæreticus Augustinus, si intellexit primum potestatis, & tamen egit in vita, ut solum primum honoris deferret Rho, pontifici.

Eccius dedita opera, sicut scripturas deprauat, ita & dicta patrum ubi illi Petro tribuunt primatum honoris & ordinis hic mox suo leuiathan autore, addit, & nobis interpretatur potestatem nec aduerte re præ crassitudine cerebri sui potest, quam sancti patres hanc potestatem nunquam agnouerunt.

Simul hoc quoque notandum, quod multa dicuntur in laudem sancti Petri, quæ nequaquam conueniunt eius successoribus villo sic nonnulli sancti patres illud, Tu es Petrus & tibi dabo Petro tribuunt, quia certum erat ipsum esse sanctum, ideo ea verba ei aptari possunt sed non mox ad successorem etiam pertinent. Neque de successoribus ea vilius parum intellexit, sicut faciunt nouissimi scripturæ deprauatores, omnia sine iudicio Rho, pontificibus inflectentes, quæcumque de Petro legere possunt. Sic Petrus potest petra dici, quemadmodum semel Aug, facit & Ambro, Quia reuera, quicquid de Christo ipso dicitur, mox de quolibet eius membro vero & proprio dici potest. Sic quilibet christianus est agnus, iustus, sanctus, petra, fundamentum, &c. Verum, hæc, quia verba spiritus sunt, non mox successoribus, aut Rho, ecclesie aptanda sunt cum successor Petri nesciatur non sit membrum Christi.

Hic tamen sensus, non est primus & principalis, quia de Christo omnia primo dici debent & proprie de cæteris vero nequaquam, nisi per digressionem & abusu modesto, in quo, & si non pugnant in contentione, (nec consequentibus conueniunt) tamen sine periculo fidei sic intelliguntur.

Error ergo est, quod quæcumque de Petro, ut sancto, locuti sunt sancti, nostri palpones mox de successore Petri intelligant.

Quæcumque rei veritatem, non solus Rho, pontifex sit Petri successor, sed omnes Episcopi, quos ipse instituit, ideoque successor Petri longe minor est, quam ipse Petrus. Nec sequitur, etiam si verum esset, Petrus fuit super vniuersum orbem, ergo etiam Rho, pontifex est super vniuersum orbem. Petrus in Rho, ecclesia non relinquere potuit Apostolatium suum, quem a Christo acceperat: sed episcopatum, quem ipse instituerat. Quare Romanus pontifex non plus habet a Petro, quam quilibet alius Episcopus ab eodem Petro institutus.

Et huius argumentum est, quod Chrysostr, Aug, Ambro, & quicumque sancti patres, qui s. Petrum super omnes extollunt, honoris quidem ornant præconio sed nec potestatem ei super omnes tribuunt, nec ipsi in vita, Romano pontifici subditi fuerunt, nec vñ de primatu Rho, pontif, aliquid meminerunt, quod tamen Eccius suis fœdis adulationibus & deprauationibus statuere quærit.

TERCIO, Hiero, inducit contra Pelag, quid Platoni & Petro, ut ille philosophorum princeps, ita hic Apostolorum fuit super quem eccle

fra dñi, stabili mole fundata est. Respondeo, placet similitudo, sed nunquid Plato philosophorū princeps, mox super phōs dñatus est iure p̄tatis, nō, sed excellētis doctrinæ & honoris: ita Petrus princeps nō p̄tate, sed honore primatus. Et qđ super eum ædificatā ecclesiā dicit, verū est sensus secundario, vt supra dixi, alioquin, & ipse Petrus primario sensu, cū sit pars ecclesiæ, super petrā, nō super seipsum ædificatus est. Abusus est verbo euangelij Hiero, hoc loco, qui alibi contrarium dicit, euangelium interpretans ex animo.

Q VARTO, Chrysoſt, Matt. xvi. Quid igit Petrus, oim aplorū os & vertex toti cōsortij, sublimiora ipsum lapere fecit, & ecclesiæ futuræ p̄torē cōstituit. Et infra, hūc vniuerso terrarū orbi Christ⁹ p̄fecit. Hæc si intelligat de p̄tatis iure, sine autoritate dicunt, qđ verba Chri hoc nō hnt, vt supra dixi. Secūdo, qđ Chrysoſt, ipse nō seruauit, or, siar⁹ Epus a Theophilo Alexādrino, nō a Rhomano. Tertio, qđ etiā si Petr⁹ talis esset, nō ideo Rho, p̄tor talis esset: tū qđ Ap̄tus, ill: Epus. tū qđ sanct⁹, ille forte p̄tor. Quare sensum Chrysoſtomane cū p̄cedētib⁹ pugnet, p̄ho & accepto, qđ Petr⁹ os aplorū fuit, ac per hoc nō in sua persona locut⁹ est & audiuit, Tibi dabo. &c. ita p̄fectus est toti orbi, honore, & in ecclesiæ persona qđ est mater oim p̄m.

Q VINTO, iducit Leo. c. h. illim⁹ Petr⁹ a dño accepit primatū. Verū est, sed nō successor Petri idē. sed cū decretis nihil ago, qđ frigidissime tractat verba dei. Qđ v̄o Berni, inducit, nō pugnat. Beda pl⁹ p̄ nobis facit, Petri cōfiteris aplorū personā gessisse, ideo subdole solū nomē ei⁹. Ecce⁹ retulit, metuēs ei⁹ sententiā sibi noxiā: adeo sycophantissat theolog⁹. Iā & Dionysij. c. iij. de di, no, adducit, qđ si hic de papa vicario Christi, & Petro super oēs ecclesias cōstituto, dicat: cū nihil illorū vsq̄ sit in Dionysio. Displicet mihi Ecciana ista audacia, qđ tam contempnim de omnium ingenijs & studijs sentit: vt speret se vniuersis, non secus ac stolidis & stupidis morionibus posse abuti: allegans, quæ nusquam sunt. deprauans, quæ vsquam sunt. omniaque pro mera libidine tentans. Quod si omnino placet, nomina autorū coaceruare, consilium dederim, vt martyrologion aut calendarium apprehenderet, ne interim tot mendacijs patrum, & scripturæ verba conspiraret.

SEXTO, Cypriani locum, quem Lipsiæ non potuit indicare, nec modo aude nominare, nisi quod lib. i. Epistolarum citat. adeo nec nō ipse legit autores, sed per compilatores excerpit dicta, quæ suo seruiant errori quacumq; specie. Respondeo tamen, quod est epistola tertia. l. i. ad Cornelium, quam Lipsiæ nescio ad quem esse somniauit.

Post ista (inquit) adhuc in super pseudoepiscopo sibi ab hæreticis constituto nauigare audent, & ad Petri cathedram atque ecclesiam principalem, vnde vnitatis sacerdotalis exorta est. &c. Tunc infert Eccius, ergo Rho, pontifex iure potestatis omnibus superior est. Sic em̄ perpetuo delirar, quicquid voluerit in patrum dictis intelligens. Cyprianus hic contra hæreticos vnitatem ecclesiæ tuetur, nō potestatem Rho, pontificis. principalem vocat ecclesiam, & bene, quia primus Apostolorū ibi Petrus, & inde orta est in alias ecclesias vnitatis (inquit) sacerdotalis. Vnde & Petro scilicet, sc̄ m̄ superiorē autoritatem

eiusdem Cypriani: nō qđ Petrus omnes sacerdotes fecerit, sed quod
Christus Apostolis parem potestatem tribuens, ab vno Petro inci-
piens, vnitatē ecclesię monstraret. Errat ergo Eccius, qui hoc verbo
putat sacerdotes omnes ex vrbe Rhomanę venire, & debere haberi.
Sic em̄ nulli Apostoli ordinassent Episcopos. Et ipse met Cyprianus
nō ex vrbe suam retulit sacerdotiū, nec vllus Africę & orientis Epi-
scopus. Qđ Eccius fortiter transit, solum in literis & syllabis, sophis-
tica pertinaciā hārens, quo faciat nobis Cyprianum hęceticū, cuius
verba pro iure suo diuino, contra vitam eiusdem torquet.

SEPTIMO, Hiero, ad Euagriū, nec altera vrbis Rhomę, altera
totius orbis existimanda est ecclesia. Vide hunc audacem & im-
pium impostorem. D. Hiero, id agit ea epistola, qđ omnes Episco-
pi sunt æquales inter se, & prębyteros eisdem, quos Episcopos esse.
Breuiter, hęc epistola, vel sola funditus euertit adulatoriū dogma Ec-
cij de primatu papę, iuris diuini, ita, vt Lipsię per eandem a me peti-
tus, coactus sit cōfugere ad cōmentū distinctionis suę inter Aposto-
larū & regimē. Clare em̄ ibi dicit Hierony, Episcopū altero superi-
orem fieri potētia diuitiarū, nō sacerdotij dignitate. Eiusdem meriti
(inquit) est Episcopus Rhomę & Eugubij &c. Plane ergo pater, Ec-
cius hīs laruis aliud nō quęsiisse, quā vt illuderet simpliciti & ru-
dium animabus, & sancto Hierony, imponeret suas impias depra-
uatōes, dum ea allegat, quę maxīe contra eum pugnant. Sed neq;
quid velit possum diuinare, quando dicit, non est altera vrbis Rhomę,
altera totius orbis ecclesia. Hierony, sententia clara est, orbem ec-
clēsię maiorem vrbe, sicut ibi dicit ergo id festi in Rhoma, quod in
to orbe, cum sit vna ecclesia, nec Rhoma diuisa ab vniuersali ecclesia.
Eccius autē puluerulentas grāmatisarū scholas fastidians, suasq; dia-
lecticas sequens, hoc vult. Nō est altera Rhomę, altera totius orbis
ecclesia, ergo papa est vicarius Christi, & princeps Episcoporū (nam
hanc suscepit probandam) Et cōsequētia est clara, si modo insanire il-
let, & phrenetico capite syllogizare. Aut forte hoc voluit, nō est eccle-
sia dicenda, quę non est sub Rhomana ecclesia: verum, hęc Eccius,
nō Hierony, dicit, immo Hierony, contrariū dicit, vide epistolam.

Quid ergo mirum, si sophisticę eiusmodi scriptorū disceptores,
prorius, nec sua, nec aliena intelligant cum, quicquid apprehenderit,
suis afforment somnijs, & contaminent ludibrijs?

Eundem Hierony, ad Damasum quoq; citat, sed nominatenus fac-
turus lectori simplici suspitionem de re, quę in Hiero, non habetur.
Nam id Eccius quærīt solum, vt qua potest arte, lectorem subuertat
potius, quā erudiat. Hieronymus ibi cum piscatoris successore loquit
se dicit, & Rhō, ecclesiam cōmendat, qđ nunq; sit hęcetica prauitate
contaminata, sitq; docente Christo supra petram ædificata, his dictis
Hierony, verissimis, Eccius addit aduerbium tantum, quasi hęc solē
Rhō, ecclesię cōueniant, quando Christus totam ecclesiam suam quę
nō est sola Rhomana) super petram ædificaturum se promittat. Ver-
um, quid Eccio & Christo?

OCTAVO, Ambro, adducit ex decretis, nā nō vacat legere origē

nalta, nō habent hēreditate Petri, qui fidem Petri non habent. Obsecro, quis hęc ynq̄ negauit? An est altera fides Petri & Pauli & omnium Apostolorū? Aut altera fides Rhomanę ecclesię, & totius orbis? habet totus mundus fidem Petri, & Rhomanę ecclesię imo, quod Eccius miretur, Rho, ecclesia habet fidem meam. Quid ergo? habet fidem Petri, ergo Petrus est dominus omnium, iuxta noui huius dialectici regulas sed & prophetę in vet. test. habuerunt fidem Petri, sicut Paulus dicit. i. Cor. x. eandem escam manducauerunt, ergo fuerunt sub potestate Petri. Aut Eccio magistro hęretici fuerunt.

IAM si habere fidem Petri, est sub Petro esse quam fidem habet Petrus ipse, aut sub quo Petro erit ipse? Ita, si habere fidem Rhomanę ecclesię est sub Rhomana ecclesia esse, sub qua ecclesia est ipsa; an sub se ipsa, quia habet suam fidem?

CREDO te lector iam diu saturum esse, insulsissimarū istarū nęnarū Eccij, quas vides, quā sola grāmatica potuisset Eccio diluere, quā ridet dici vtilē ad sacrā scripturā magis, quā sua sordida phāta smata.

EVNDEM iterū allegat Typum Rho, ecclesię in omnibus sequimur & nos sane quantū ad fidem attinet. In alijs Ambrosius nō sequebatur. Nam sabbato nō ieiunabat cum Rho, ecclesię & habet illa eadem ecclesia Mediolanē, vsq; in diem hodiernum alium typum in ritibus, quā ecclesia Rhomana. Nihil ergo est fumus iste Eccianę loquacitatis. Sequimur typum Rho, ecclesię, ergo Rho, ecclesia est tu per omnes ecclesias. Sufficit, qđ Eccio ista probentur, qui nec dignus est melioribus ducti rationibus, quia sponte errorem sequitur.

NONO, iterum Aug. in Rho, ecclesia semper Apostolicę cathedrę viguit principatus. Manhu: Eccij, Aug. ecclesiam Rhomanam habere dicit principatū Apostolicę cathedrę, qui & alibi, vt li. ij. c. viij. docet, Christi, ecclesias apostolicas, cęteris solet pręferre. Eccius vero de suo addens, Principatū apostolicę cathedrę, intelligit, principatū vniuersalis ecclesię, per cathedram, ecclesiam, per apostolicam, catholicā accipiens. nimirū, beneficio grāmaticę contemptę.

POST hęc dicit se omittere decreta, & bene facit, quia sunt cōtraria sibi ipsis. Nam ea, quę a sordidis Notarijs sunt cōsarcinata, definiunt pro Eccio. Quę autē a doctis pōtificibus, vt Pelagio, Gregorio, statuunt pro me, vt ostendi in resolutione mea nouissima.

Sed & conciliorū nomina recitat, quia nihil in ijs, pro sua sententia statutum est, excepto Constantiensi, quod tñ hic tacer quia nouit & ipsum esse dubium, immo contra se. Ego pro me habeo Nicenū & Aphricanum immo, sex prima & celeberrima, vt in disputatōe Lipsica videbitur. Nihil ergo quærūt Eccius nominū istorū cumulo, quā vt lectores idiotas & ignaros stupefaciat & illudat.

Cętera, quę ad hanc materiam pertinent, vide lector in resolutione (vt dixi) nouissima & disputatis Lipsicę.

ARTICVLVS QVARTVS.

Canones dixit institutos propter auariciam

C

summi pontificis, & aliorum pontificum. quia nullus esset casus reseruatus iure diuino.

Hunc erroneum probaturus Eccius, multa consarcinauit ex decretis. Nam apud Eccium, ius diuinum in decretis humanis residet, quod apud nos in sacra scriptura regnat. ideo, quicquid ibi blaterat, omitto. Optime scio, non esse precepta apostolica & statuta maiorum contemnenda sed hoc quaeritur, an iure diuino sit vllus casus reseruatus hoc Eccius nunquam probabit. Quia, supra probatum est, Episcopos omnes esse aequales iure diuino quare, nullus poterit casum alteri excipere iure diuino immo, nec Episcopus plebano. Vnde Cyprianus Episcopus. lib. i. reprehendit eos, qui alibi circumcuriant, quam in ecclesia sua, vbi peccauerunt. di. Cum statutum sit ab omnibus nobis, & aequum sit pariter & iustum, vt vnus cuiusque causa illic audiat, vbi est crimen admissum & singulis pastoribus, portio gregis sit ascripta, quam regat vnusquisque & gubernet oportet vtiq; eos, qui bus praesumus, non circumcurfare nec Episcoporum coherentem concordiam, sua subdola & fallaci temeritate collidere sed agere illic causam suam, vbi & accusatores habere, & testes sui criminis possint, haec ille. Vides vnusquisque pastori portionem gregis ascriptam. At nunc vnus grex, quatuor immo, centum pastores vel depastores habet. Vides nullum casum reseruatum sed in sua ecclesia quaeque debere penitere. Si hoc est contra ius diuinum, Cyprianus est haereticus in hoc dogmate quod & Nicenum concilium constituit.

Nec est quod garrat Eccius, disciplinam Christianam euertere haec sententia. Cur Cyprianus eam & Nicenum concilium non euertit immo, per Rhoduriam & casum reseruationem disciplina evertitur. Si seruaretur hoc Cypriani, & concilij Niceni decretum, minus impunita esset peccandi hodie licentia. Plebani nullam habent potestatem, paulo maiorem Episcopi, totam Rhoduriam. At illic nemo disciplinatur, sed pro pecunijs omnia peccata venduntur vbi est vrbs metris indulgentijs, id est, disciplinae euerfionibus plena, vsque ad clamorem in caelum.

Miror autem, quod Eccius priorem partem articuli praeterijt an verum credat nescio, canones institutos propter auaritiam. Hoc enim fratres isti discipuli Ecciani addiderunt. Vere enim obseruant, non suam professionem, nec seipfos, sed alios tantum, vt detrahant & criminantur.

Dicitur autem, canones hodie & reseruaciones casuum, prius nihil esse, nisi laqueos auaritia, non suo vitio, sed Rhomanensium tyrannorum. Impudentissima enim auaricia est Rhoduriae si dederis pecuniam, canones & omnia venalia habes si non, casus est reseruatus etiam, si promptus sis omnibus canonibus satisfacere, & omnem disciplinam christianam ferre. Hi sunt ergo casus reseruati, hi canones, qui euertunt disciplinam christianam, & seruiunt auariciae.

Post haec recitat egregius dominus doctor, iuris & theologiae & dialecticae magister, articulos Constantiae damnatos, asserens eos pleonos erroris, scilicet hos.

Papa non est immediatus vicarius Christi,
et Apostolorum.

Decretales epistolæ sunt apocryphæ.

Non est de necessitate salutis, credere, Rho, ecclesiam esse super alias.

Petrus non est, nec fuit caput ecclesiæ sanctæ catholicæ.

Nullus sine reuelatione assereret rationabiliter de se, vel de alio, quod esset caput ecclesiæ particularis sanctæ, vel Rhomanus pontifex caput Rhoma, ecclesiæ.

Obedientia ecclesiastica, est obedientia secundum adinventionem sacerdotum ecclesiæ, præter expressam autoritatem sacræ scripturæ.

Hos Eccius omnes erroris plenos vocat, tanquam dominus super concilium, & ecclesiam sanctam cum concilium non omnes erroneos iudicari: quæ ego ex verbis ipsius concilij probabo, & p̄bau Lipsiæ.

In fine dicit, Petro commissam plenitudinem potestatis, quam habet suus successor, alij vocati in partem sollicitudinis, sicut dicit sanctus & humillimus Grego. Respondeo, ergo est iure diuino potens tenet consequentia, ab autoritate Grego. Cuius verbum apud Eccium, est ius diuinum. Quam crassa autem astutia dissimulat Eccius, quod Grego, idem quod hic semel dicit, decies ferme alijs locis contrarium dicit. Iustum ne est, vt Eccio credamus, vnum locum ambiguum Grego, adducenti, & decem alios locos certissimos eiusdem negemus: de quibus in resolutione mea. quanto rectius hic vnus locus, præter intentionem dictus, ad decem alios locos exponetur, quæ quod Eccianis somnijs obtemperemus. Dicit Grego, in epistolis, primatum fuisse a synodo Calcedonensi oblatum Rho, pontificibus, & tamen a nullo assumptum si fuit iure diuino primatus, vtique impie egerunt illi, quod obrulerunt, quod non erat eorum offerre, sed reddere hi, quod non assumpserunt. Ius enim diuinum, etiam per mortem assumi debet, & nulla causa relinqui. Sed: vt dixi: Eccius, qui in lucidis scholis versatur alia curat, quam vt grammaticâ discat: ideo ignoscendum inscitia ei quod neque quid sit, neque, quomodo seruandum sit ius diuinum, nouerit.

ARTICVLVS QVINTVS ET SEXTVS

Nulla dixit esse consilia euangelica, sed omnia quæ in euangelio sunt, dixit esse præcepta.

C ij

Dixit etiam, quod deus exigeret summam perfectionem a quolibet christiano, & obseruantiam totius euangelij.

Fratres, qui ex me audierant non esse hunc articulum ab vilo dictum, nihilotenus effinxerunt, saltem priorem partem. Verū, Eccio eram ignoturus, quod alieno mēdacio fuisset seductus, nisi videre suum nā niji sese ostendere ignarū tam p̄ceptorū q̄ cōsiliorū. Pōnā ergo articulum integrum, sic dictum est, cōsilia euāgelica non sunt supra, sed infra p̄cepta hoc est, cōsilia sunt quaedam viā & cōpendia facilius & foelicius implendi mandati dei: ideo etiā seruatis cōsilijs, nōdū impletum est p̄ceptum dei: Nam Rho. viij. Apostolus dicit se seuerē legi peccati, & habere peccatum in carne sua (quod vtiq; est cōtra p̄ceptum dei) & tū viuebat in summo gradu cōsiliorū. Non ergo distinctio est inter cōsiliū & p̄ceptū, qd' cōsiliū plusquā p̄ceptū sit. Sic em̄ errant & nugantur theologi, sed q̄ sunt media cōmodiora ad p̄ceptum. facilius em̄ continet, qui viduus aut virgo est sepe rāus a sexu, quā copulatus cū sexu, qui cōcupiscentiā aliqd' cedit.

Proinde, quā Eccius ex Apostolo adducit, qui loquebatur sapientiam inter perfectos, neq; quid ibi Apostolus per sapientiam, neq; quid per perfectos intelligat, nōuit. Idem sapit de statu perfectionis, & satis ridicule argutatur, qd' omnes oporteret fieri monachos & virgines, si ad perfectionem summā teneremur, quasi monachos & virgines perfectos faciat status perfectionis (s̄ est, vocabulum perfectionis). Quæram ego ab Eccio, cui sit datum p̄ceptum illud, Non cōcupisces: an virginibus tantū: Si omnibus hominibus, ergo omnes obligantur ad summā perfectionem quia nō cōcupiscere, est summa castitas, quā nec Apostolus Paulus se habere dixit sed nec virgines eam habent, & tamen omnibus p̄cipitur in cōmuni decalogo. Quid hic faciet: an coniugiū tollet de medio, qd' sine concupiscentia stare non potest: at concupiscentia est contra p̄ceptum dei. Bulla theologus. Audi ergo, deus requirit ab omnibus nō concupiscere, ad quod proxime accedunt vidui & virgines, nullus aut attingit. omnibus aut ignoscit, propter gemitū, quo dolent sese non posse attingere, & dicunt, Quis liberabit me de morte corporis huius. Vbi es ergo Eccius, qui propositiones istas temerarias, & seductiuas ausus est asserere, vides ne, te non a deo saltem profecisse, vt vnū p̄ceptum decalogi intelligas.

ARTICVLVS SEPTIMVS.

Confessionem sacramentalem dixit non esse de iure diuino, sed ex institutione Innocen. iij.

Hunc Eccius eximius noster errorem græcorū vocat, & hebreorū,

& probat Aug, Ambro, Orig, Petri Alexand. Obsecro te, si petat ge-
tilis ius diuini, & tu ei hominū verba reddas, insanum ne te, an sanū
iudicabit? Tot annis Ecclesie theologus est, & orbem fatigare promp-
tus est, necdum scit, quid sit ius diuinum. Cyprianum error qd
omiserit, qui omnium fortissime exomologesi in asserit sed ius compila-
tor grāmaticā contemnens, forte exomologesi in grācam, non intel-
lexit latinam confessionem significare.

Dico ergo, Confessio illa, quæ nunc agitur occulte in aurem, nullo
potest iure diuino probari, nec ita fiebat primitus. Sed publica illa,
quæ Christus Matt. xvij. docet. Si peccauerit frater tuus. Et Paulus,
aduersus præsbiterum accusationem &c. Tunc em̄ testibus & accu-
satoribus crimina examinabantur, sicut supra ex Cypriano adduxi,
donec confiteretur conuictus. hæc inquam confessio est iuris diuini,
ab Apostolis & sequentibus seruata de qua scribunt patres, per Ec-
clesiam nihil intelligentem, inducti. Non tamen damno istam occultā,
nisi quod doleo ipsam esse in carnificinam quandam redactam, vt co-
gantur homines confiteri, & scrupulos facere de ijs, in quibus nullum
est peccatum, aut veniale tantum.

Iam videamus Scotistam nostrum, quomodo iure diuino probet
confessionem, Iohan. vi. Quorum remisistis peccata &c. ibi (inquit)
Christus posuit Apostolos & successores eorum iudices, absoluendo
& ligando. Modo iudex non potest pronuntiare, nisi causa cognita,
quod sit per confessionem. videt, vt reptat languens iste sophista.

Cuius fabula est hæc, Nullum peccatum remitti, nisi confessione
publicetur cum vero nullus hominum nosse possit, omnia peccata, si
et, vt ad impossibile obligetur. Nam hinc venerunt torture istæ con-
fessioniarum, quod discussionibus, & diligentia adhibitionibus, confi-
tendi nullus sit finis inde confessionalia cum nepotibus, filiabus, spe-
ciebus, generibus peccatorum, vt ipsorum etiam memoria magis sit
laborandū, cū sola cōscientia in hac causa esset consulenda.

Christus non dixit, Quorum non remisistis, non erunt re-
missa, & quorum non tenueritis, non erunt retenta. Plura remittit &
retinet deus, quæ sacerdos, nec retinere, nec remittere potest licet quæ
remiserit, remissa sunt. Non sequitur, Ego ignosco tibi omnia, quæ mi-
hi male fecisti, ideo deus omnia tibi remisit. Ita non sequitur, Ecclē-
sia remisit tibi, quæ confiteris, ergo omnia remissa sunt sed reliquum
est illud, Delicta quis intelligit. & illud Iob, Verebar omnia opera
mea. Non est in ecclesia negotium, quod æque, vt istud confessionis
& poenitentia indigeat reformatione. Nam hic omnes leges, quæstus,
vis, tyrannis, error, pericula, & infinita mala omnium animarum,
& totius ecclesie grassantur pleno impetu. quod pontifices parum
curant, & sophistis animarum tortoribus relinquunt. Quod interim
cum inscitia Ecclesie transeat in tempus suum.

ARTICVLVS OCTAVVS.

Canones dixit docere auariciā, superbiā, luxuriā,
C iij

Clarum est fratres istos esse mendaces. quis enim ita insanat, ut hæc dicat? Nisi forte ista fuerit disputatio, quod lex est virtus peccati, & per legem peccatum augetur atque sic fratres verbum docere, posuerunt pro causam esse. Nam hoc verum est, quod multiplicatis legibus, multiplicantur peccata: ideo infelicissimum genus administrandi est, legibus multiplicatis, ecclesiam Christi liberissimam onerare. Neque enim Romana curia alia re magis nocuit ecclesie Christi, quam multitudinem & varietatem legum suarum, quæ mihi videntur esse nouissima, & omnium maxima persecutio: ut, in qua tot irretitæ conscientie pereant irreuerabiliter: ut turpissimum quæstum sileam, qui legibus istis alitur.

ARTICVLVS NONVS.

Hominem dixit non habere liberum arbitrium.

Hunc hæresim Manicheorum vocat Eccius. Ego autem inuidiam Eccianam toto corde detestor, quæ tantum candoris non habet, ut permittat eum pure & aperte docere veritatem, etiam si eam noscat: sed inuolucris gaudet delectatus, quod alij in errore maneant, ut discipulos habeat, in utraque parte contradictionis. Ve tibi gloria maledicta, & maledicat tibi omnis creatura.

Scito ergo lector, & certus esto, Eccium nihil prorsus in hære dissentire mihi, nisi ad meram vocem & speciem. Quod ut noscas, aduerte. Eccius Lipsie concessit, lib. arb. ante gratiam non valere, nisi ad peccandum: ergo non valet ad bonum, sed tantum ad malum. ubi ergo libertas eius? Nam omnis homo: saltem rudis: audiens liberum arbitrium, intelligit ipsum æque posse in bonum & in malum: prorsus non cogitans, quod solum possit in malum: inde procedit in fiducia sui, præsumens, posse se ad deum, ex suis viribus conuerti.

Hæc esse impia Eccius bene nouit, nec tamen fratres erudit, sed eorum errori impiissime cooperatur. Dico ergo, quod homo habet liberum arbitrium, non, quia sit modo, quale fuit in paradiso (de quo loquitur Eccle. xv. per Eccium, inductus) sed, quia fuit liberum, & potest fieri per gratiam iterum liberum: alioquin, vere est seruum arbitrium. Non ergo liberum arbitrium, tam a facto esse, quæ a debito esse dicitur. Vnde Aug. lib. ij. contra Iul. vocat ipsum seruum arbitrium: & Christus, Qui facit peccatum, seruus est peccati. Et iterum, Nemo potest accipere quicquam, nisi ei datum fuerit, Iohan. iij. Sicut ergo ciuitas vastata, vel collapsa domus, habet quidem nomen & titulum, quæ prius habuit, & posterius habebit, non tamen idem potest, quod prius: ita liberum arbitrium. Quid autem, cum indoctissimis fratribus agat Eccius respondeat, si lib. arbitrium est liberum, cur in potestate Pauli non fuit Rho. vij. facere, quod volebat? Cur seruit peccato, quod odiebat? Ecce in gratia Apostolus captiuum se dicit in lege peccati, & tu homini peccatori tribuis liberum arbitrium? Sed iterum, si liberum est arbitrium, cur oramus, sanctificetur nomen tuum, fiat voluntas tua?

An, vt facilius possimus, sicut Pelagiani dixerunt: Si oramus, impossibile est quod oramus, ac per hoc nullo pacto in libertate nostra. Quid moror? Aug, dicit cōtemnendos esse, qui ex malicia resistunt veritati docendos, qui & ignorantia. Eccius autem hæc nō ignorat, vt dixi. Quando ergo s. patres liberum arbitrium defendunt, capacitatem libertatis eius prædicant quod scilicet verū potest ad bonū per gratiam dei, & fieri reuera liberum, ad quod creatum est.

ARTICVLVS DECIMVS.

Multos canones contrarios sacre scripturæ, eamque extorte exponentes.

Hunc iniuriosum in summos pontifices dicit Eccius, & erroneum: & nomine meo interfecto, reprehendit me, qd' in actis Augustensibus idem scripserim, & iniquissime ibi iudicari. Deinde, cōfutatus acta mea, & defensus canones, dicit b. Cyprianū exposuisse illud, Tu es Petrus. & c. quo mō Pelagius exponit dis. xxi. Similiter & b. Aug, Hiero, Ambro, Bern, Bedā, glos, ord, omnes per Petrū exposuisse petram. de his quidē superius satis est dictū arti. ij. &. ij. quod maior pars sanctorū Petrū gessisse personam Apostolorū & ecclesiæ dicit, & abusiue Petrum intelligi per petrā. Nec verba euangelij posse per consequentiam pati hanc expositionē qd' absurdū sit, Petrum ædificari super seipsum. ideo eos potissimum patres esse sequēdos, qui principalē & p̄p̄riū sensum euangelij sequuntur, vt Aug, Hiero, Bedā, Origenē. Recte ergo dixi Pelagiū violēter exponere euangelium, nō, quia per Petrū petrā intelligit, qd' hic Eccius peregrina sectatus causatur sed, qd' personā Petri ibi nō pro Ap̄storū persona intelligit hoc em̄ tunc agebā, nō an Petrus esset petra. Deinde, qd' per petram sibi p̄tatem super totā ecclesiā ven̄ licarit, qd' verba euangelij nō patiuntur. ista debuit Eccius cōfutare, & non illic ignem extinguere, vbi nullus ardet. Nisi qd' vt dixi: Eccio multa dicere fuit p̄positū quā apte aut & recte, stupidis lectoribus sciebat nō esse necessariū. Qui em̄ vulgū iudiciū & famā aucupatur, etiā si deleret (mō sit copiosus) facile obtinet.

Similiter & illud quā theo. ogice cōfutatur, qd' decreta (nebit, lis, quæ habet verbū Pauli, Translato sacerdotio, necesse est, vt legis translatio fiat, dicit me potius glossam quā textū (vt qui sit Augu, & Pauli) improbasse. & ridiculū caput, quasi textum improbarim, qn̄ Pelagiū improbau, in præcedenti puncto, ac nō potius abusum textus, & extortam expositionem. Nunquid enim toto hoc negotio textus improbo, quando deprauationes impias Eccij persequor? Ita hic non fuit propositum meum textum improbare, Sed, quod pontifices hūc textum male traherent ad suum sacerdotium, & leges suas vt cuiuslibet patet legenti. Nā alias non potest dari causa, cur in eo loco de constitutionibus, hunc textū Pauli adduxerint, nisi pro legibus suis sicut glossa dicit, ECCIVS iuris doctor est, & nescit ex titulo

intelligere scopum legis, in eodem positæ . An est iuris forbilis forte
doctor magis, quam intelligibilis?

ARTICVLVS VNDECIMVS.

Quod plus sit credendum simplici laico scrip-
turam alleganti, quam Papæ, vel concilio, scriptu-
ram non alleganti.

Hanc Eccius (licet Gerson fortiter ei resisteret) procacem, tum pro-
motiuam hæresis, augmentatiuam pertinaciæ, Generatiuam singula-
ritatis, inobedienciæ, & rebellionis, contra sum, pont, & sa, concilia,
& sic similia pulchre latinitatis ornamenta ex grammatica cõtemp-
ta. Tu vero lector hic Eccium obserua (vt Ecciano more insultem)
an non intus & extra, a planta pedis ad verticem vsq; perfusus to-
tus sit hæreticissima prauitate, vna cum suis discipulis fratribus.
Quid putas boni sentit, qui scripturæ sanctæ non credendum asse-
rit? Quis vnquã auditus est hæreticus, qui verbo dei non credendum
docere præsumpsisset. Sic debent cadere, qui fraterna inuidencia, &
adulandi furore perdit, non nisi perniciem, & ecclesiæ, & veritati, p
maledicta gloria sua quærunt. Quid hic faciet scriptura sancta est
verbum dei, quod si aliua diceret, audiendum est, etiam præ omni-
bus angelis, si verbum dei non haberent. nẽdum præ papa & concilio,
sine verbo dei agentibus. O furor, verbo dei non credendum,
sed humanis verbis docet Eccius d.s.theologiæ (id est verborũ dei)
docent idem sui discipuli, viperæ viperina genimina. I nunc Ec-
ci & docero, quod audire verbum dei, & credere scripturam sanctam
alleganti, sit promotiuum hæresis, generatiuum singularitatis, inobe-
dientiæ & rebellionis. Obsecro, vbi nunc est zelus Rho, curiæ
vbi principes, vbi pontifices, hæc monstra ferre potestis? Ego torpa-
rior hostes, propter hominum opiniones neglectas, hic gloriam ha-
bet hostis verbi dei, abnegator scripturæ sanctæ.

ARTICVLVS DVODECIMVS.

Dixit non esse necessaria bona opera.

Hanc hæreticam pronunciat Eccius, & bene probat sed nonne sua
prodit maliciam & inuidiam, cū sciat me ita non sapere, & tamen a
malignis fratribus hanc libenter acceptans, ostendit se malle, vt
tam insigniter errarem, quo liceret ei contra me gloriarı, quam vt ve-
ra saperem. quã pulchra fuisset modestia Ecciana, si istis fratribus re-
stitisset, dicens. Falsum vos dicitis. Martini scripta legi, non ita sapit,
sed iuxta Bernhardum. Hoc pro Eccio. Cæterum, huius propo-
sitionis originem puto esse, quod sæpius docui, bona opera, quæ esse

tra gratiam fiunt, nihil esse. Deinde, soli fidei sine operibus legis, iux-
ta Paulum, tribui iusticiam. Tum fratres illi, neque quid opera legis,
neque quid opera bona significant docti, pro operibus legis, quæ ne-
cessaria non sunt immo, noxia sunt, posuerunt opera bona. Nam,
quid de lege, aut operibus legis scirent, quibus professio est, nihil vel
le discere, nihil scire, sed visiones capitis sui pro pugillo ordei, & fra-
gmine panis (vt Ezechielis verbis dicam) miserimo populo incul-
care. Stat ergo sententia,

Non sunt necessaria, immo sunt noxia, opera legis cuiuscumq;
Sed necessaria sunt & salubria, opera bona quæcumq;.

ARTICVLVS TERTIVSDECIMVS.

Deum præcepisse homini impossibilia.

Hic multas conuehens auctoritates scripturæ, in quibus iugum
Christi leue, Matth. xi. Mandata non graui. i. Iohan. v. Quæ, dispe-
ream, nisi simulet, aut penitus ignoret, quid velint. Dixi supra, Ec-
cum mecum sentire, quod lib, arb, sine gratia non valet, nisi ad pec-
candum. Obsecro, quæ tandem est tabes tanta inuidiæ, hanc nostræ mi-
seriæ & impotentæ scientiam, abscondere a fratribus nostris; Si non
valet nisi peccare homo, quomodo non sunt impossibilia et omnia
mandata dei? Pereat ista maledicta sophistarum simulatio & disti-
mulatio, quæ aliud nihil facit, quam quod aliud hic, aliud ibi dicit ad
seducenda corda simplicium. Dico ergo, mandata dei, etiam le-
uissima & minima, sunt homini impossibilia per seipsum. Sed cum
gratia dei sunt facillima vt Apostolus, Possum omnia in eo, qui me
confortat. Qui alibi dicit, Non sumus sufficientes aliquid cogitare ex
nobis, tanquam ex nobis. Cur enim oramus, voluntas tua fiat, si
sunt possibilia nobis? Recte ergo dicit Hiero, anathema esse, qui dixe-
rit impossibilia esse mandata dei sed non negauit nobis esse impossi-
bilia deo oia sunt possibilia, nobis nihil est possibile. Sicut dicit psal.
c. xxxvij. Nec sermo est in lingua, q̄to minus op̄ est in manu meâ.

Hanc elucidationem peruit Eccius dare, sed noluit ne non haberet
quod in me criminaretur, & calumniaretur. Plus eum delectat, inui-
diam mihi mouere, quam proximos veritatem docere. Malletq; om-
nes homines in errore perire, quam tabidam suam inuidiâ nō explere.

Transio illud Deutro. xxx. Non est trans mare. &c. quod tanta in-
scitia tractat, vt insanire verius videatur, quam loqui suo hæc tēpori.

ARTICVLVS QVARTVSDECIMVS.

Christus nihil sibi meruit, sed tantum nobis.

De hac propositione ipse adhuc dubito quia omnia erant Christi
D

ab instanti primo suæ conceptionis ideo meritum hic æquiuoce accipi oportet: sed nec scio, an vnq̄ hunc dixerim. Hoc scio, quod quicquid Christus fecit & obtinuit, nobis fecit & obtinuit, ad implendam voluntatem patris nihil enim sibi quæsiuit. Et hęc sensus, si ab aliquo meorum auditorum dictum est, recte dictum est. Nam, id me in populum concionatum esse, certus sum. Est ergo sensus, Christus merendo nō sibi, sed nobis seruiuit. sicut dicit Isa. liij. Seruire me fecisti in p̄t̄is tuis. Verum, hæc propositio ideo offendit fratres ruditatis, quod ipsi si populum soleant seducere, & ad magna merita cumulanda exhortari maxime, operibus a se doctis & electis. quo faciunt, vt homines ad fuescant quærere quæ sua sunt in deo & propter merum commercium deo seruire. Cum ad exemplum Christi, qui propter nullū suū lucrum aut meritum, sed propter solam voluntatem dei, ad nostram salutem omnia fecit & nos, non propter vllum cōmodum, debeamus deo seruire nec cogitare, quam magna mereamur, sed quam bene voluntati dei placeamus. Hanc sanam doctrinam, isti infani fratres & pseudo prophetæ non intelligentes, mundum replent erroribus, & infernum damnatis animabus dum hominibus magis inculcant meritoria vocabula, quam diuinæ voluntatis memoriam. Quod Christi nō sibi meruisse dixi: qui nec quid mereri sit, vnquā cognouerūt, neq; cognoscere possunt. Mereri em̄, non est animo merendi bona tacere (ita em̄ solent isti mētium deceptores, populū Christi illudere) sed simplici corde, nullo meriti aut præmij respectu, solo gratuito affectu, gratis diuinæ voluntati obtemperare. Charitas em̄ non quærunt quæ sua sunt. merita vero & præmia, sua sponte, sine nostro studio sequuntur, ad obedientiam diuinæ voluntatis.

ARTICVLVS QVINTVSDECIMVS.

Boemos esse meliores Christianos nobis.

Hunc Eccius fortissimè hæresis, derogantem sacro concilio Constantien. dicit. Nihil habet pannosus hic & penuriosus theologista, quod iactet, quā concilium Constantiense, quod alias satis dixi, & erratis, & multa non pro hæreticis, nec erroneis statuisse, quæ Eccius hæretica & erronea, de proprio cerebro, pro sua temeritate statuit.

Apostolus hic audiendus est. Tu quis es, quis iudicas alienum seruum? suo domino stat, aut cadit.

In fine articulum de canonisatione sanctorum, non satis expressit ideo nihil possum adhuc dicere nisi quod dicit, ipsum esse scandalosum, & derogatum papalis potestatis sibi traditæ. Valde vellem scire, ex quo loco scripturæ tradita sit potestas papæ, sanctos canonisandi? Deinde, quæ necessitas sanctos canonisandi? Tandem, quæ utilitas sanctos canonisandi? Sed, quia ipse hic transijt, transeam & ego. Nihil dicens, nisi quod mihi non satis placet canonisatio sanctorum, more, quo vidimus multos canonisari, qui optime seipsos canonisauerunt: licet non damnem: Canoniset quisq; quantum vult.

Vidisti (inquā) lector charissime, quam inique & malitiose me Eccius & fratres quæsierint: vt, cum mea calumniari non possent, in

mihī figmenta imposuerunt, vt calumniandi libidinem vt cūq; ex-
plerent. in qua re, si me non prohiberet christiana professio, vtrosque
mirifice possem tractare. Verum, ne me tam stupidum arbitrentur,
quasi eorum nequitiās dēprehendere nequeam, tentabo & p̄s, non
mea, sed sua venena proponere, & cogitationes eorum reuelare vt ha-
beant tam otiosi criminatores negotium, quo occupentur. Produ-
cam ergo hic per ordinem articulos hæreticos & errores, quos ex
prædictis eorum calumnijs collegi & videbunt, quanto sit difficil-
lius propria tueri, quam aliena carpere.

Articuli hæretici Iohannis Eccij, & quo-
rundam fratrum, ex illorum asser-
tis & negatis, per Martinum
Lutherū deducti.

PRIMVS, Nicenum concilium cum quatuor
sequentibus est hæreticum.

SECUNDVS, Aphricanū cōciliū est hæreticū.

Probat̄ ex Eccianis dictis, quia determinauerunt contra Con-
stantien. concilium, Rhoma, pontificem non esse vniuersalem Episco-
pum super oēs ecclesias nec Ep̄os ex vrbe Rhomana cōfirmandos.

TERTIVS, Orientalis ecclesia fuit plus quam
per mille annos hæretica.

Patet, quia vixit secundū statuta Niceni, cōtra cōciliū Constantien.

QVARTVS, Aphricanæ ecclesiæ, cum Cy-
priano martyre fuerunt hæreticæ.

Quia vixerunt in eodem puncto, secundū Nicenum concilium.

QVINTVS, Augusti, Ambro, s. Martinus, s.
Nicolaus sunt hæretici.

Quia nō fuerūt ordinati a Rhomano ponti, cōtra cōciliū Cōstañ.

SEXTVS, Grego, Nazan, Athanasius, Basili-
us Magnus, fuerunt hæretici.

Quia secundum Nicenū conciliū, contra Constantie. egerunt.

SEPTIMVS, Rhomani pontifices omnes, vsq;
in hodiernum diem, sunt hæretici.

Quia approbauerūt statuta Niceni concilij, cōtra Cōstañ. cōciliū.

OCTAVVS, s. Grego, magnus fuit hæreticus
cum suis prædecessoribus.

Quia oblatum a concilio Chalcedonen. primaum recusarunt, &
sicut iuri diuino resisterunt, contra concilium Constantien.

D ij

NONVS, Tota vniuersalis ecclesia est hæretica per totum orbem, excepto Eccio & fratribus. Quia tenet Nicenum concilium, euangelio æquale.

DECIMVS, Decreta Rhoma, pontificum plurima sunt hæretica.

Quia determinant, Nicenum concilium euangelij comparandum, contra Constantiën.

VNDECIMVS, Papa malus, non est papa. Quia verbum Christi, Tu es Petrus. &c. ei non conuenit cum non sit petra, nisi qui Petro similis sit: quoniam per Eccium isto verbo papæ autoritas probatur. Hic est Donatistarum & Pighardorum articulus.

DVODECIMVS, Papa non prædicans euangelium, non est papa.

Quia verbum Christi, Pisce oues meas, non seruat: quo papa constituitur iuxta Eccium. Idem, si non confirmat fratres suos lapsos & tribulatos, per eundem Eccium.

TERTIVS decimus. Papa non diligens Christum, non est papa.

Quia iuxta Eccium, Petrus papa constituitur per verbum, Pisce oues meas, vbi prius dilectio requiritur a Christo.

QVARTVS decimus, Præcepta decalogi nõ sunt data, nisi ijs, qui sunt in statu perfectionis.

Quia præceptum, Non concupisces, nulli conuenit seruare, nisi in statu perfectionis, multominus alia grauiora.

QVINTVS decimus, Peccata non posse remitti, nisi cognita & confessa.

Pater ex Iohan, vlt. Quorum remisistis, & ex glossa Eccij: sed hoc est erroneum & hæreticum, cum sint occulta & oblita. &c.

SEXTVS decimus, Liberum arbitrium sine gratia esse liberum, ac non seruum.

Contra Paulum, Serui fuistis peccati. &c.

DECIMVS septimus, Rhoma, pontificem esse hæreticum.

Quia exemplo Christi & Petri (quibus est æqualis) non pendit tributum.

DECIMVS octauus, Clerus totus est hæreticus. Quia nõ soluit principibus secularibus tributum, patet per idem.

DECIMVS nonus, Iura de priuilegijs & immunitate ecclesiarum, & rerum, & personarum sunt hæretica.

Quia contra Christum & Petrum soluentes tributum, quibus debent æquari cū per æqualitatem illam Eccius probarit Rhomani pont. potestatem.

VICESIMVS, Reges & principes euangelio obediunt, si accipiant maiores pensiones a papa & clero, quam a laicis. Patet per idem.

VICESIMVS primus, Verbo dei non est credendum, sed verbo hominum.

Quia laico scripturam habenti credendo, dicit Eccius, fomentum hæseris fieri.

VICESIMVS secundus, Concilium est supra scripturam, & verbum dei.

Quia Eccio magistro, plus eis credendum, etiam sine scriptura, quam laico cum scriptura.

VICESIMVS tertius, Papa est peior quā Lucifer & antichristus.

Quia Lucifer & Antichristus tantum æqualitatem dei quærun: sed Eccius papæ tribuit superioritatem dei, dum eum præfert verbo dei.

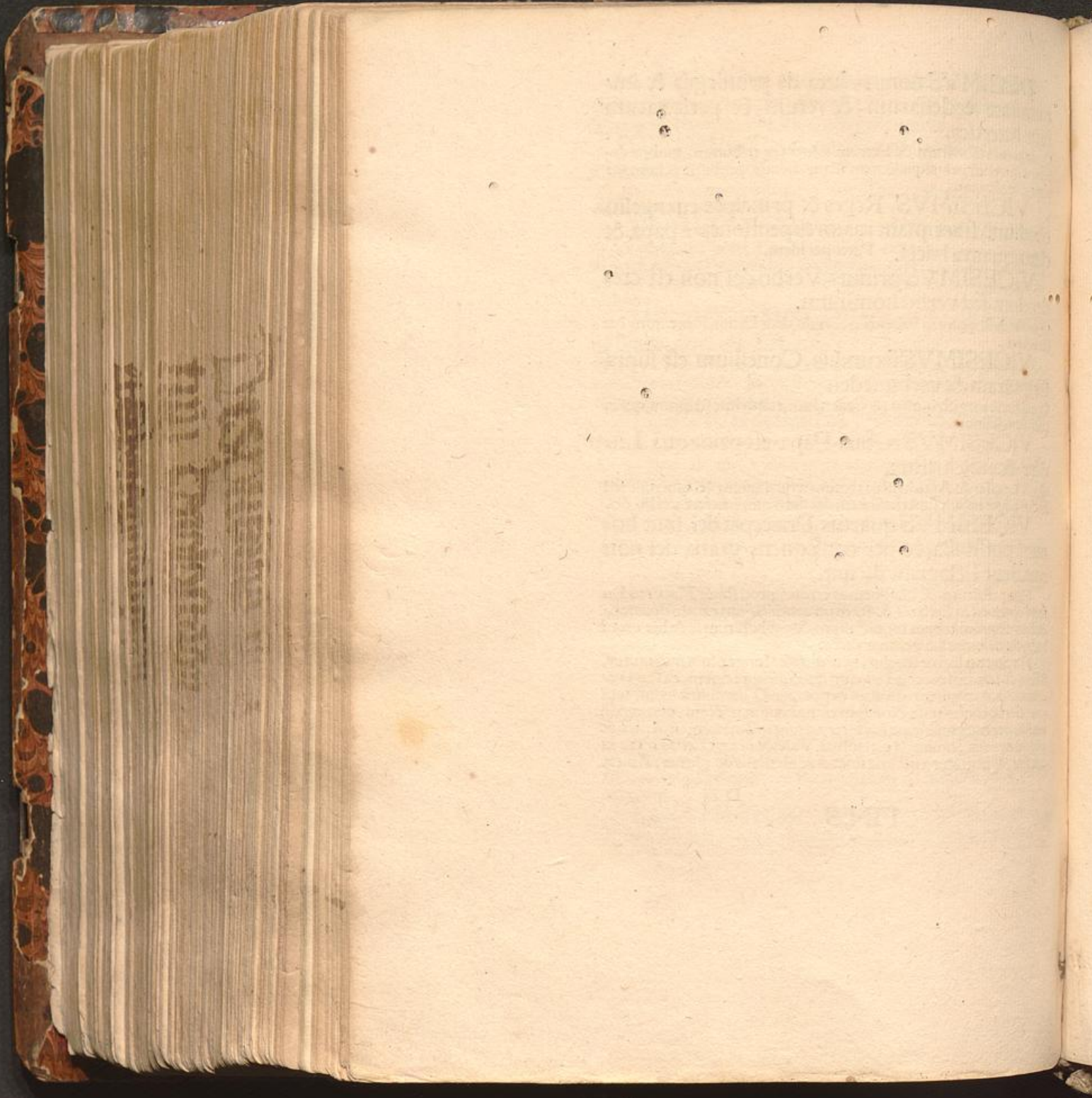
VICESIMVS quartus, Præcepta dei sunt homini impossibilia, & per consequens gratia dei non eger, sicut Pelagiani dicunt.

Hos pestilentes & blasphemos errores, protestatur Martinus Lutherus contineri in Eccianis & fratrum articulis, cum earum declarationibus & promittit eos conuicturum, & probaturum se de his omnibus, nisi reuocarint sua pessime dicta.

Hæc autem lector tentauit, non curiose: longe plura inuenturus, si Eccij & fratrum more, ad viuam: quod dicitur: cutem, ea sim examinaturus, quæ ipsi in papyrum expuerunt. Quæ omnia in suū tempus referuo confutanda. Nondum enim Eccium tractauit, quo modo me semper tractat. Erit autem forte, vt canem dormientem irritet, & patientiæ meæ abusum semel soluat. Vale, & ora, vt Eccius meus sanus fiat, & liberetur a miseria insanæ adulationis & gloriæ. Amen.

D iij

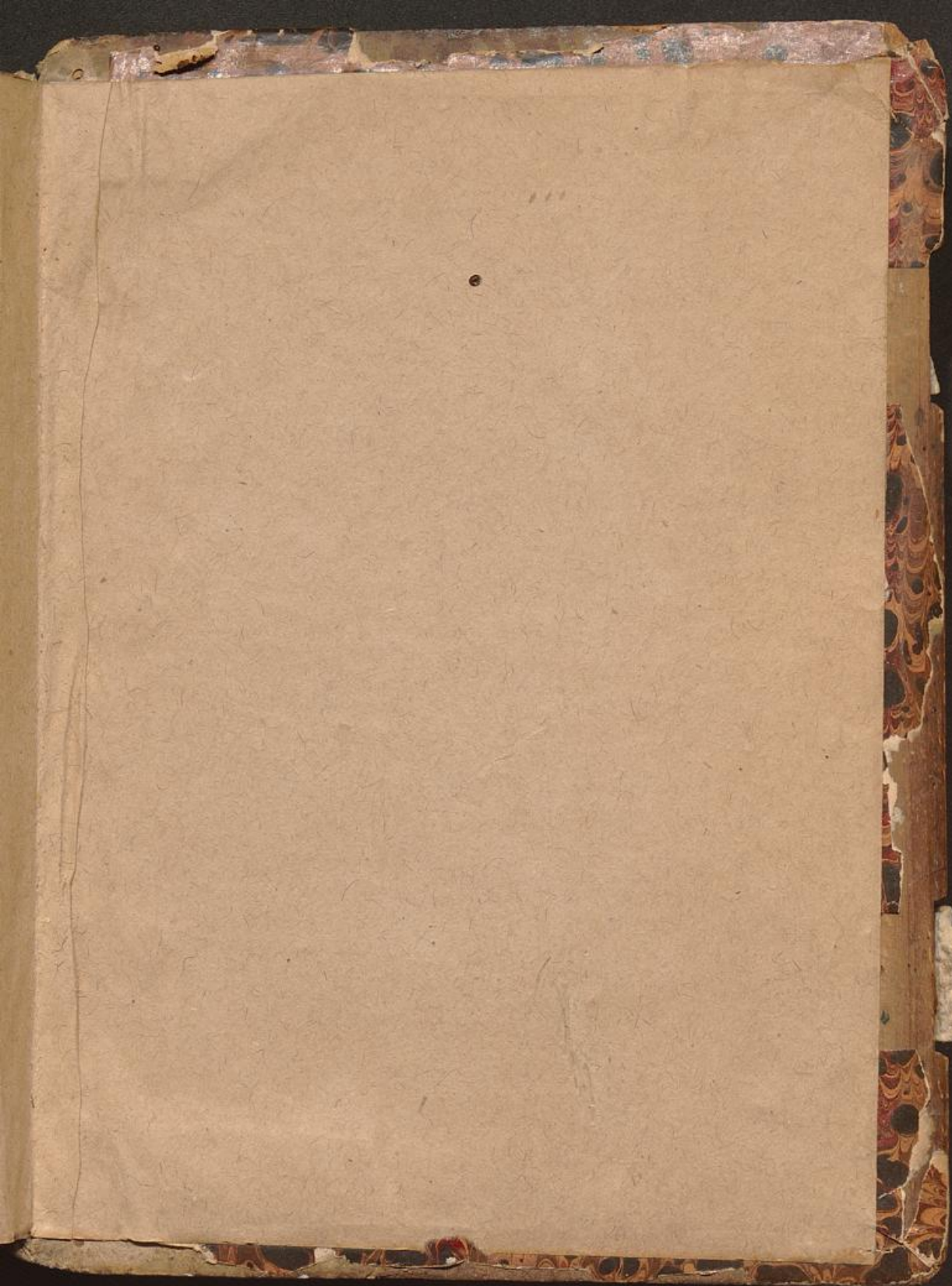
FINIS

but
nus,
leno
om
ad
fra
cele
die
ore
ve
r &
liter
llers
o tā
liter
dire
nfo
p cū
ecas
nter
ndi
sta
die
Mas
ccle
stis
oert
dāg

Do
urs

Th
6116